

NÅR HANDSKER ER ET PERSONLIGT VÆRNEMIDDEL

Indledning

På dit arbejde kan dine hænder blive udsat for forskellige risici afhængig af, hvilke arbejdsopgaver du udfører. Arbejdshandsker skal beskytte mod en eller flere typer mekaniske påvirkninger som slitage, stik, vibrationer, kulde og varme. De skal også beskytte med eventuelle kemiske/biologiske påvirkninger. Arbejdshandsker findes i mange forskellige materialer.

Arbejdspladsvurderingen (APV) kan vise dig, hvilke risici du udsættes for under arbejdet. APV'en vil derfor være et rigtigt godt redskab til at bestemme, om du har behov for særlige handsker for at kunne udføre dit arbejde sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Når handsker har egenskaber, der beskytter dig mod de særlige risici, du kan blive udsat for i dit arbejde, er det et personligt værnemiddel. Når handsker er et personligt værnemiddel, er din arbejdsgiver forpligtet til at anskaffe, renholde og vedligeholde handskerne samt instruere dig i brugen af handskerne.

Du er som arbejdstager forpligtet til at anvende handskerne i overensstemmelse med de instruktioner, du har fået. De samme regler gælder f.eks. reflekstøj, høreværn, øjenværn og værnefodtøj.

Arbejdstilsynets regler kan bl.a. findes i:

- Arbejdstilsynets bekendtgørelse om brug af personlige værnemidler
- Arbejdstilsynets bekendtgørelse om sikkerhedskrav m.v. til personlige værnemidler.

Arbejdstilsynet har haft vejledningen til gennemsyn og finder, at indholdet i den er i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningen. Arbejdstilsynet har alene vurderet vejledningen, som den foreligger og har ikke taget stilling til, om den dækker samtlige relevante emner for det pågældende område.

Hjælp os med at gøre materialerne bedre!

BAR transport og engros anvender brugernes bedømmelse af materialerne til at blive bedre. Materialerne evalueres i en vis periode efter deres offentliggørelse. Alle kan bidrage til evalueringen på hjemmesiden

www.bartransport.dk

NÅR HANDSKER ER ET PERSONLIGT VÆRNEMIDDEL

Spørgsmål ved valg af handsker

Hvilken type handske, der skal bruges, afhænger af:

- Hvilken belastning skal handsken beskytte imod: kemikalier, kulde, varme eller slitage?
- Skal handsken kunne modstå stik eller rivning?
- Skal handsken beskytte underarmen?
- Skal handsken give et godt og sikkert greb om værktøj, udstyr og lignende?
- Er brugeren allergisk overfor visse handske-materialer?
- Skal handsken dæmpe vibrationer?
- Skal handsken reducere risikoen for elektrostatisk udladning?

På virksomheder med en arbejdsmiljøorganisation er det medlemmerne derfra, der skal inddrages i arbejdet med at få kortlagt de områder og arbejdsfunktioner, hvor der skal bruges handsker.

Derudover er det vigtigt at inddrage medarbejderne fra de forskellige afdelinger, der har et arbejde, som kræver, at der skal bruges handsker. Endelig er det vigtigt at inddrage de medarbejdere, der er ansvarlige for indkøb af værnemidler, herunder handsker. Man kan også vælge at inddrage handskeleverandører eller arbejdsmiljørådgivere i kortlægningen. Der skal afsættes de nødvendige ressourcer i form af tid til at gennemføre denne kortlægning, og det er nødvendigt at have ledelsens opbakning til arbejdet.

CE-mærkning og klassificering af handsker

Alle handsker skal være CE-mærkede samt handskestørrelse, navn eller nummer på handsken og navn eller anden form for ID på leverandøren. CE-mærket skal vises på både handsken og på emballagen. For alle CE-mærkede handsker skal der være udarbejdet et datablad med mere detaljerede oplysninger. Der skal være vedlagt en brugsanvisning på dansk, som skal følges for at opretholde beskyttelsesfunktionen. Brugsanvisningen skal beskrive begrænsninger for anvendelse, give renholdelsesvejledning m.v.

Derudover stilles der krav til handskerne i en række europæiske normer. European Norm (EN) er harmoniserede standarder, hvori der stilles krav til forskellige typer handsker. Standarden EN 420+A1:2009 fastsætter de generelle krav til handsker og omfatter blandt andet:

- Størrelse og længde
- Materialets pH-værdi
- Handskekonstruktionen
- Mærkning af produkt og emballage, blandt andet piktogram, størrelse, navn
- Kromindhold i læderhandsker
- Dokumentation

CE-mærkning

De særlige krav til et personligt værnemiddel fastsættes i en harmoniseret europæisk standard eller en europæisk standard med tilsvarende sikkerhedsniveau. Når et produkt lever op til en standard, bliver det CE-mærket. Med CE-mærket garanterer fabrikanten for, at produktet er fremstillet i overensstemmelse med fælleseuropæiske krav til sikkerhed, sundhed og miljø. Det er et lovkrav, at personlige værnemidler skal være mærket med et CE-mærke og have et symbol på (et piktogram), der beskriver, hvad det beskytter imod.

3 kategorier af handsker

Handsker inddeles i tre kategorier alt efter, hvilken risiko eller fare de skal beskytte mod.

Kategori I

Disse handsker skal som minimum overholde EN 420+A1:2009. Disse handsker benyttes ved såkaldt lav risiko.

Kategori II

Disse handsker skal overholde EN 420+A1:2009 samt en eller flere standarder, f.eks. EN 388 (mekaniske risici). Typisk er disse handsker til hårdere industriarbejde ved såkaldt mellemrisiko.

Kategori III

Til denne handskekategori omfatter bl.a. kemikaliehandsker og brandhandsker til arbejde ved såkaldt højrisiko.

Mekanisk beskyttelse

EN 388

Piktogrammet viser, at handsken er testet af et uafhængigt, godkendt testinstitut. Standarden gælder for alle beskyttelsehandsker, der skal beskytte mod fysiske og mekaniske farer såsom slitage, skærefasthed, rivstyrke og punktering.

Tallene under piktogrammet fortæller om handskens ydeevne inden for de 4 nedenstående kategorier.

Handskerne vurderes efter en skala fra 0-5.

Niveau for ydeevne	0	1	2	3	4	5
Slidstyrke (rotationer)	<100	100	500	2.000	8.000	
Skærefasthed (faktor)	<1.2	1.2	2.5	5	10	20
Rivstyrke (newton)	<10	10	25	50	75	
Punkteringsstyrke (newton)	<20	20	60	100	150	

0= laveste værdi. 5 = højeste værdi.

Slidstyrke bestemmes af det mindste antal rotationer, der skal til for at slide handskeprøven igennem.

Skærefasthed bestemmes af det mindste antal rotationer af et rundt skæreblad, der skal til for at skære handskeprøven igennem ved en konstant hastighed.

Rivstyrke er udtryk for den kraft, der skal til for at rive prøven i stykker.

Punkteringsstyrke er udtryk for den kraft, der skal til for at stikke igennem prøven med en standardiseret spids.

Beskyttelse mod kulde

EN 511

Modstandsdygtighed over for kuldebelastning vises af dette piktogram fulgt af 3 cifre (ydelsesværdi). Hvert enkelt repræsenterer graden af beskyttelse over for:

a: kulde (strømninger)

b: kulde (kontakt)

c: vand:

0 = vandgennemtrængthed inden 30 minutter

1 = vandgennemtrængthed efter 30 minutter

NÅR HANDSKER ER ET PERSONLIGT VÆRNEMIDDEL

Beskyttelse mod kemikalier

Hvis handskerne skal beskytte mod kemikalier stilles der særlige krav til handsken. Sikkerhedsdatabladet fra leverandøren skal oplyse om, hvilke typer handsker leverandøren anbefaler til det pågældende kemikalie med angivelse af angivelse af handsketype og gennembrudstid. Hvis leverandøren blot angiver "Under arbejdet bæres dertil egnede beskyttelseshandsker", må man ofte søge råd hos sin handskeleverandør.

Kemikalie handsker er beklædt med en gummi- eller plastbelægning. De mest almindelige er: latex-gummi, nitril-gummi og PVC. Desuden findes dyrere handsker i butylgummi, vitron og PVA. Handskematerialet er meget afgørende for, hvor godt handsken modstår påvirkninger fra et kemikalie.

EN374:2003 Europæisk standard for beskyttelseshandsker mod kemikalier og mikroorganismer beskriver følgende om kravene til handskers gennembrængelighed.

Permeation (gennemtrængelighed)

Gennemtrængningstiden er afgørende for, om en handsketype er egnet til en bestemt opgave, hvor der skal håndteres kemikalier. Gennemtrængningstiden (målt i minutter) er den tid, det tager for et kemikalie at trænge igennem fra ydersiden til indersiden af handskematerialet. Gennemtrængningstiden angives i et af seks faste niveauer for hvert testet kemikalie. Ved gennemtrængning (penetration) forstås væskers/mikroorganismers gennemtrængning af porøse materialer, sømme, små huller (pinholes) eller andre småfejl i handskematerialet.

Niveau	Gennemtrængningstid
1	> 10 minutter
2	> 30 minutter
3	> 60 minutter
4	> 120 minutter
5	> 240 minutter
6	> 480 minutter

Kemisk bestandighed

Handsken er modstandsdygtig over for gennemtrængning (permeation) i mindst 30 min. (niveau 2) af mindst 3 kemikalier i nedenstående tabel. Piktogrammet skal følges af 3 bogstaver der angiver, hvilke af de 12 standard kemikalier, handsken er testet mod.

Piktogrammet og de 3 bogstaver siger ikke noget om handskens modstandsdygtighed overfor andre kemikalier. Spørg handskeleverandøreren om gennemtrængningstiden overfor andre kemikalier.

Bogstav	Kemikalie	Cas. Nr.	Klasse
A	Methanol	67-56-1	Primær alkohol
B	Acetone	67-64-1	Keton
C	Acetonitril	75-05-8	Nitril forbindelse
D	Dichloromethan	75-09-2	Chlorineret paraffin
E	Carbondisulfid	75-15-0	Svovl indeholdende organisk forbindelse
F	Toluen	108-88-3	Aromatisk hydrocarbon
G	Diethylamin	109-89-7	Amin
H	Tetrahydrofuran	109-99-9	Heterocyklisk og ether forbindelse
I	Ethylacetat	141-78-6	Ester
J	n-heptan	142-85-5	Mættet hydrocarbon
K	Natriumhydroxid 40%	1310-73-2	Uorganisk base
L	Svovlsyre 96%	7664-93-9	Uorganisk mineralsyre

Lav kemisk bestandighed

Piktogrammet viser at handsken er testet og godkendt som modstandsdygtig for gennemtrængning af luft/væske, men ikke kan opfylde kravene til gennemtrængelighed for 3 kemikalier fra ovenstående liste.

Beskyttelse mod mikroorganismer

Piktogrammet viser, at handsken er godkendt som modstandsdygtig over for gennemtrængning af mikroorganismer.

Handsken er resistent over for mikroorganismer, såfremt den lever op til niveau 2 (AQL < 1,5) i tabellen.

Niveau	AQL (Acceptabelt kvalitetsniveau)
1	< 4,0 %
2	< 1,5 %
3	< 0,65 %

Gode råd om brug af handsker

Tag handsker rigtigt på

Ved vådt arbejde – tænk over, om der er risiko for, at væske løber fra ærmet og ned i handsken eller omvendt.

2 handsker kan være en god idé

Nogen gange kan det være en fordel at bruge en engangskemikalie handske inderst og en mere slidstærk yderhandske.

Tag snavsede handsker rigtig af

Snavsede handsker skal "krænges" af, så du undgår at forurene dine hænder.

Brugte handsker er ofte en kilde til forurening

Tag ikke brugte handsker med op i bilens førerhus, men læg dem i en kasse eller lignende på bilen uden for førerhuset. Så undgår du at forurene dørhåndtag, rat, papirer og andet i førerhuset, som du derefter rører med rene hænder.

Andre vejledninger om personlige værnemidler fra BAR transport og engros

NÅR HANDSKER ER ET PERSONLIGT VÆRNEMIDDEL

Branchevejledningen kan bestilles af organisationernes medlemmer gennem egen organisation.

Eller downloades på
www.bartransport.dk

Fællessekretariatet

H. C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
Tlf.: 33773377

Arbejdsgiversekretariatet

H. C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
Tlf.: 33773377

Arbejdstagersekretariatet

Kampmannsgade 4
1790 København V
Tlf.: 70 300 300

Branchevejledningen kan købes gennem:

Det Nationale Forskningscenter for Arbejds miljø

Lersø Parkallé 105
2100 København Ø
Tlf.: 39 16 52 30
www.arbejdsmiljobutikken.dk

Layout:
Søren Sørensens Tegnestue
Tryk: PrintDivision
1. udgave, 1. oplag år 2015
ISBN nr. 978-87-92868-42-8
Vare nr. 123038

